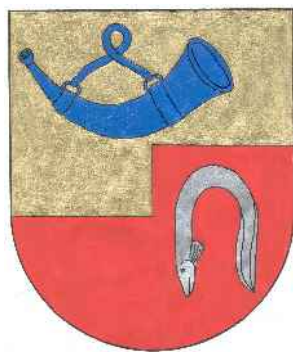

IV. SETKÁNÍ ČTYŘ LUKAVCŮ

v Lukavci u Hořic

1. července 2006

Motto: Ozvěna čtyřikrát vrátí jméno
zavolané ze čtyř stran:
Lukavec, Lukavec, Lukavec, Lukavec.
Čtyřhlasá harmonie letos zní
v Lukavci u Hořic!

IV. SETKÁNÍ ČTYŘ LUKAVCŮ v Lukavci u Hořic

1. července 2006

Program

9.30	Příjezd hostů	(K hostinci „Lucerna“)
10.00	Slavnostní zahájení, zdravice starostů a hostů	(Před „Lucernou“)
10.30	Turnaj v malé kopané	
11.00 – 13.30	Výstava k 100. výročí hasičského sboru Lukavec u Hořic	(Obecní úřad Lukavec)
11.00 – 13.30	Oběd v místní restauraci „Lucerna“	
13.30 – 14.00	Vystoupení dětského folklórního souboru „Hořeňáček“	(Pódium)
14.00 – 15.30	Soutěže hasičů	(Před hospodou)
15.30 – 16.30	Netradiční soutěže a klání „O nejsilnější Lukavec“	(U koupaliště)
16.00 – 24.00	Taneční zábava – hraje Na Ex Band	(Parket)
17.00	Vyhodnocení soutěží a ukončení setkání	

V průběhu dne:

Dechovka Hoříčanka (Před „Lucernou“)
Country kapela „Kabanos“ (V týpí)
Projížďky obcí a okolím v jezdeckém záprahu
Prodej výtvarných upomínek (batikovaná trička s logem Lukavce nebo bez něj,
keramické zvonky s nápisem Lukavec,
vlastivědný časopis Pod Zvičinou)

Vítejte, Lukaváci,

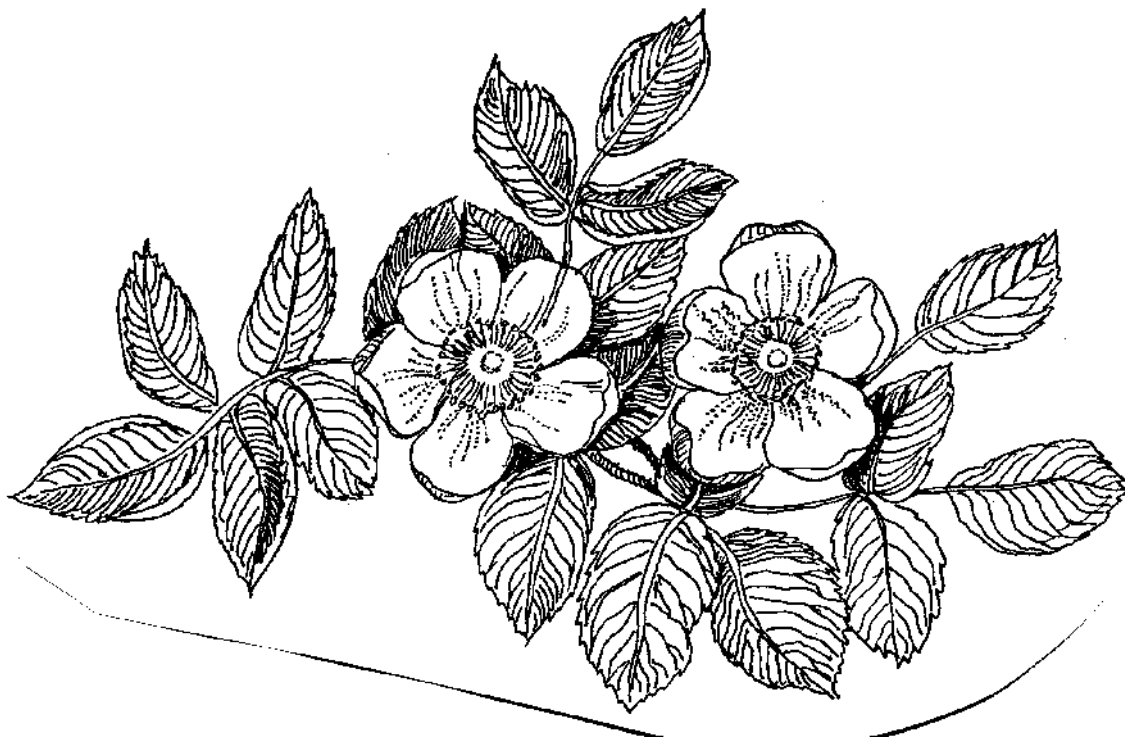
přijeli jste ze svých domovů, které nazýváte stejným jménem, přijeli jste ze svých Lukavců, které máte rádi. Naše obce jsou rozdílné, liší se velikostí i podmínkami k životu, a přesto se cítíme nějak tajemně spřízněni právě tím, že jsme všichni Lukaváci. Je to náhoda? Vyjadřuje to něco? Napovídá to nějakou neznámou souvislost?

Ať je to jakkoli, je dobře, že jsme se v tom světě našli. Je dobře, že jsme uměli pomoci, že se umíme společně radovat i zápolit, že máme nové nápady, že se vzájemně inspirujeme ku prospěchu našich obcí a jejich obyvatel.

Nově vzniklá krásná tradice setkávání je velice cenná. Jen při setkávání může dojít k dialogu, k výměně zkušeností, a dokonce k přátelství. Pečujme o něj, rozvíjejme ho, je to hodnota, která se nesmí zradit.

Snažili jsme se udělat všechno pro to, aby se Vám u nás líbilo. Kdyby něco nedopadlo podle Vašich a našich představ, jistě nám to promínete. Přejeme Vám, ať se Vám u nás líbí, ať máte mnoho příjemných zážitků. Užijte si den u nás tak, abychom se všichni nedočkavě těšili na další setkání.

Organizační výbor IV. setkání Lukavců - Lukaváci od Hořic

Vážení,

jménem Obecního úřadu v Lukavci děkuji všem sponzorům, kteří nám poskytli jak peněžní, tak materiální pomoc potřebnou k realizaci IV. setkání Lukavců. Chci dále poděkovat všem hasičům, fotbalistům a spoluobčanům, kteří se podíleli na náročné přípravě této akce.

Toto setkání ukazuje, že i když se někdy vyskytnou nějaká nedorozumění, nakonec dokážeme všichni vzít za jeden provaz.

Naším hasičům přeji při příležitosti 100. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů mnoho úspěchů a žádné požáry.

Fotbalistům do budoucnosti takový elán jako při dostavbě šaten a sociálního zařízení.

Spoluobčanům a chalupářům přeji, aby se jim v naší malé obci líbilo, aby ji i nadále zvelebovali. Všem Vám přeji do dalších let mnoho zdraví.

Milí Lukaváci od Lovosic, od Pacova a Lukjavaci od Fulneku, Vám děkuji, že jste k nám přijeli, a přeji Vám, aby se Vám u nás líbilo. Věřme, že naši nástupci budou v této započaté tradici pokračovat.

Těšíme se na shledanou s Vámi všemi v dalším Lukavci.

Jaroslava Kazdová
starostka

Charakteristika Lukavce u Hořic

Lukavec leží asi 4 km od Hořic v lučinatém úvalu na severním úpatí zalesněných Chlumů, na katastru o rozloze 860 ha. Vesnička je ze tří stran obklopená lesy. Patří k ní obce Černín a Dobeš. Nadmořská výška obce je 310 m. Nejvyšším bodem je kopec Krušina – 376

m n. m. Lukavcem protéká potok (Lukavecký potok, Lukava, Lukavec, Lukavý) pramenící v rybníku Osmík u byšičské hájenky. Podle něho dostala obec i své jméno. Potok se často rozvodňoval, a proto byl nazýván lukavý, tj. po staru zlý, dravý.

Obcí prochází silnice z Hořic do Bělohradu, podél níž jsou rozesety v délce minimálně dvou kilometrů domky a chalupy.

Toto rozlehlé osídlení dalo vznik mnoha pomístním jménům – V Barákách, Dvůr, Saxe, Trhovka, Vidlák, Paseka a dalším.

Do srpna 1998 fungovala místní pošta, po jejím zrušení patří Lukavec k poště Hořice. V 70. letech 20. století byla zrušena také škola, děti dojíždějí do škol hořických. Nejobtížnější je to pro případné žáky z Dobše, kam už autobus ani nezajíždí právě pro nedostatečné vytížení. I většina dospělých populace musí za prací mimo obec. Několik pracovních příležitostí nabízí pouze Betonárka, Betontransport a zemědělské družstvo (Lázně Bělohrad). K lékaři a za službami se jezdí do nedalekých Hořic. Dlouhá vesnice má tři autobusové zastávky, na dvou slouží mírně stylové dřevěné autobusové čekárny, na třetí zastávce bude čekárna instalována v brzké době.

Sportovci mají k dispozici hřiště na volejbal, nohejbal i fotbal, požární nádrž uprostřed vsi byla upravena jako koupaliště, v zimě slouží jako kluziště. V bývalé škole je zřízena posilovna. Stolní tenisté holdují svému sportu v Bělohradě, ale pořádají také turnaje v sále lukavecké hospody Lucerna, v níž se také odehrávají přebory v „šipkách“. V teplejších měsících v sále Lucerny od počátku 80. let minulého století s přestávkami lukavecké ženy a dívky pěstují svoji figuru při cvičení za doprovodu rytmické hudby.

Nejdelší tradici ve vsi má však sport hasičský. Lukavečtí hasiči letos slaví 100 let od založení svého sboru. Mimo jiné každoročně pořádají soutěž – Memoriál zaslužilých hasičů. Hasiči mají moderní i historickou techniku v hasičské zbrojnici. V budově má své důstojné sídlo také obecní úřad.

Příležitostně také na rekonstruovaném jevišti Lucerny hrají hořičtí ochotníci divadlo, v sále se konají taneční zábavy. V budově bývalé školy sídlí obecní knihovna, jejíž předchůdkyní byla Hospodářsko-čtenářská beseda Třebízský (založena 1896). Její členové hráli také ochotnické divadlo. Dnes v knihovně, kromě bohatého knižního fondu, najdeme také veřejně přístupný internet.

Ve vesnici funguje kromě hospody Lucerna také prodejna smíšeného zboží.

Kostel v Lukavci nenajdeme, vesnice byla přifařena původně k Byšičkám, kde stojí nyní kostelík Petra a Pavla sám, protože ves Byšice v 15. století zanikla. Lukavec nyní patří k farnosti bělohradské, ale své zemřelé pochovávají Lukavečtí na Byšičkách dodnes. Pout' se slaví po svátku Petra a Pavla, většinou vyjde na první neděli v červenci. Posvícení se drží třetí neděli v září.

V Lukavci, Černíně a Dobši bydlí v současné době 253 obyvatel, což je mnohem méně než v minulosti. Třetinu tvoří důchodci. Nejstarším občanem je pan Josef Šidvic, který letos oslavil 92. narozeniny. Za poslední dva roky se narodilo pět dětí, nejmladší je Mathias Paclik, narozený 27. března letošního roku.

Obydlených domů je zde 86, dalších 35 slouží jako chalupy k rekreaci. V Černíně je 8 obydlených domů a v Dobši 11. V době prázdnin se počet lidí v obci zvětší o 100 až 150.

Starší původní obyvatelé si zachovávají zbytky severovýchodočeského nářečí s některými specifickými znaky nářečí podkrkonošského. Takovým typickým jevem je obouretné v - vyslovované téměř jako u, např. ve slovech „prauda“ (= pravda), jít po „Trhouce“ (= po Trhovce), dále přípona -oj místo -ovi v 3. a 6. pádě mužského rodu, např. v tvarech „dojdi si k doktoroj“ a málokdo chová králíky, v Lukavci se přece chovají „králíci“ (krácení dlouhých samohlásek a 4. pád stejný s 1. pádem u mužských životných jmen). Také když některému „letňákovi“ (tak se tady někdy říká našim chalupářům) soused – Lukavák nabízí pro ulehčení práce „kortouč“, nesetká se s porozuměním. Teprve když to „přepravní kolečko“ přiveze, vše se vyjasní.

Jak je zajímavá stará lukavecká řeč, tak je v okolí Lukavce pozoruhodná i příroda. Ne že by byla bohatá svou úrodností, jsme přece v Podkrkonoší, takže převažují kamenitá pole s těžší půdou, která má větší podíl jílovitých částí. Pouze v lokalitě za tzv. Dvorem je úrodnější zem. Chlumský hřbet v sobě dokonce skrývá kámen - pískovec, který se na lukavecké straně těžil v lomu zvaném Benešova skála. (Tato dnes už vegetací zarostlá roklina měla také zajímavá rostlinná společenstva, ale neukáznění lidé ji pomalu mění v odpadní jámu.) Lukavecká příroda je tedy pozoruhodná spíše množstvím zástupců fauny a flóry, kteří jsou zapsáni v Červené knize ohrožených druhů. Proto byla právě oblast směrem od Byšiček, kde se rozkládají naše dva obecní rybníky – Zákopský a Bahnice (lidově Zákopák a Bahňák), vyhlášena za přírodní památku. V lesích směrem k Dachovům roste velmi vzácná a chráněná lilie zlatohlavá a strom tis v původní variantě. V lese nad Vidláckým potokem se před zraky nenechavců skrývá chráněný střevec pantoflíček, jediný druh přirozeně se vyskytující orchideje ve střední Evropě.

Největším bohatstvím naší malé vísky bývali vždycky lidé – pracovití, skromní, družní a se smyslem pro humor, ochotní přiložit ruku k dílu, aby se ve vsi žilo lépe, takoví, kterým Lukavec voní domovem, ať se v něm narodili, nebo jen přijíždějí načerpat novou energii či najít svůj klid a sebe sama. A je krásné, že takováto charakteristika Lukaváka platí i v dnešní hektické době, kdy se řada lidských hodnot vytrácí.

Lukavecká krajina

Zdeněk Prchal

Od Saxi ke křížku ubíhá silnice,
z obou stran silnice je naše vesnice.

Nalevo velebná Krušina,
vpravo zas potok a lučina.

Luka tady od pradávna bývala,
podle nich své jméno obec dostala.

Nad nimi zachmuřené pohoří Chlumu
svědkem je práce i lidského umu.

Co se tu předkové na polích nadřeli,
všude je kamení, jak by ho čerti sem zaseli.

Nad Lukavcem při štěstí troše
jak na dlani uvidíš Krkonoše.

Od Saxi zas bělohradskou kotlinu,
v dále pak Kumburk, Trosky i Zvičinu.

Kdo samoty se nezaleká,
rád si vyjde na Paseka,
odtud je to kousíček
poznat krásu Byšiček.

Všude kol Lukavce
krásky je bez konce.

V každém ročním období
příroda naši vísku ozdobí.

Ta krajina je krásná pod sněhem i v květu,
stejně jako stádo srnek za úsvitu.

Mám rád tu krajinu
od Dachov až k Černínu.

Historie Lukavce u Hořic

Lukavec byl založen v první polovině 13. století. Původně zde byl vladycký dvůr, tři až pět selských statků a tvrz, dávno již zaniklá, takže neznáme ani přesně místo, kde stála. Podle starobylého sklepa se soudí, že asi v místě nynějšího čp. 44 (Vlastimil Hátle). Na tvrzi sídlili Lukavečtí z Lukavce. K tvrzi patřil dvůr, ves, mlýn a ještě jeden dvůr v Dobši. V roce 1590 přišla lukavecká tvrz do majetku pánů z Libštejna, roku 1628 přinutil Albrecht z Valdštejna majitele k prodeji Lukavce a přičlenil jej pak ke svému knížectví frýdlantskému. O šedesát let později byl statek z manství propuštěn. Od Ferdinanda Mladoty ze Solopysk koupil Lukavec r. 1692 Berthold Vilém z Valdštejna a na Bělohradě.

Ves Černín se připomíná již r. 1250, také zde bývala později tvrz, jejímiž držiteli byli Černínové z Černína. Od poloviny 16. stol. se majitelé střídali. Přes Kateřinu z Pilníkova se r. 1603 dostal Černín k panství frýdlantskému a byl připojen k Bělohradu za Bertholda Valdštejna stejně jako Lukavec (a Lhota Šárovceva). V roce 1783 za Marie Terezie byl lukavecký dvůr rozdělen na 11 dílů. Chalupy dostávají Němci z Lanova, přicházejí sem tedy bratři Jónové, Jüngling, Šorm, Portych, Flégl, jejichž již dávno počestění potomci tu žijí dodnes.

Podle všeho je nejstarší obcí Dobeš, o jejímž osídlení pocházejí zmínky z r. 1145. Bývala tu tvrz, na níž sídlil pán Dobeš. Obec patřila postupně pod tři panství: Bělohrad, Hořice a Miletín. (Dobeš patří k Lukavci od 60. let 20. století.)

Vzhledem k tomu, že se lidé až do zrušení nevolnictví nesměli bez povolení vrchnosti stěhovat, bylo v Lukavci a jeho vsích jen několik rodů, a celá ves byla tudíž zpřízněná. Nejčastějším jménem starousedlíků bylo (a je) Hátle.

Po zavraždění následníka habsburského trůnu Ferdinanda de Este v Sarajevu začala mobilizací 1. světová válka. Z naší vesnice narukovalo 120 mladých mužů a doma zůstali jen staří, ženy a děti. Jména padlých jsou vytesána do kamenného pomníku ve středu vesnice.

Když byla po těžkých dobách válečných let vyhlášena Československá republika 28. října 1918, vraceli se ze zajetí mnozí naši vojáci a lidé se radovali z nabyté svobody. Na jaře 1919 byly vysázeny „Lípy svobody“, jedna v Lukavci a druhá v Černíně. Rozběhl se opět kulturní život. Začalo se opět hrát divadlo a byla založena lukavecká kronika. Pan Vladimír Černý hrál ve 20. letech i loutkové divadlo a dva roky vydával časopis Lukavec. Dne 28. června 1929 přestalo svícení čadivými petrolejovými lampami, protože byla obec elektrifikována.

V roce 1924 – 25 postihla husté lesy kolem Lukavce katastrofa – housenky mnišky zničily stromy tak, že lesy musely být vykáceny. O svůj borový les přišla i Krušina. Prázdné paseky byly znovu osázeny, dnešní lesní rámec Lukavce je starý 80 let. Remízky bříz u Čípů a Nožičků a náves za Noskovými byly vysázeny v r. 1930.

V letech krize 1932-34 zasáhla naše obyvatele nezaměstnanost, především ty, kteří pracovali jako dělníci v hořických tkalcovnách. Bez práce zůstalo v roce 1933 rázem 57 občanů Lukavce.

Když v roce 1938 hrozilo nebezpečí z Hitlerova Německa, byla vyhlášena v naší zemi mobilizace. Z Lukavce odešlo celkem 35 mužů odhodlaně bránit naši vlast do pohraničí. Po Mnichovu však museli s vojskem opustit betonová opevnění a vrátit se do vnitrozemí. V březnu 1939 přišla okupace a v září válka. Tak jako v celém protektorátu, bylo v Lukavci nařízeno přísné zatemnění, potraviny i oděvy byly na lístky, byly přikázány povinné dodávky všech hospodářských produktů a prováděly se časté prohlídky, zda občané nezatajili Velkoněmecké říši ani litr mléka. Tresty byly přísné, ale v Lukavci většinou jen pokuty, jen v jednom případě došlo k zatčení pro hospodářský delikt. Pro válečné účely byly sňaty zvony ze zvoníček v Lukavci a v Černíně i zvon z kostela na Byšičkách. Na práci do Německa muselo odejít 9 mladých mužů, nejčastěji na odklizení trosk po bombardování. 14 lidí

z Lukavce se muselo podrobit nuceným pracím v Čechách a na Moravě (například kopali zákopy pro německou armádu). V pankrácké věznici byl popraven letec Jan Nádvorník a Josef Juklíček. Jeden občan Lukavce byl vězněn v Terezíně.

Na jaře 1945 jezdily přes Lukavec dlouhé řady povozů s německými vystěhovalci. Ubytovali se ve všech třech hostincích a zastihlo je zde osvobození. Po silnici od Hořic byli také hnáni zbědovaní váleční zajatci američtí, angličtí a ruští. Mnoho jich uteklo do našich lesů. Naši občané jim dávali jídlo a civilní šaty. Bylo to spojeno s velkým nebezpečím. Při květnovém povstání ruští partyzáni pomáhali v naší vesnici odzbrojovat Němce, 9. května došlo i na střelbu před kovárnou u požární nádrže. Druhý den se ve vesnici ubytovala četa Rudé armády. V květnových dnech zahynuli tři mladí Lukaváci.

Po Únoru 1948 byl ustaven místní národní výbor, a protože je Lukavec vesnicí převážně zemědělskou, největší změny ve vsi byly spojeny se založením JZD. To bylo založeno v r. 1952, ale po roce nevalného hospodaření se rozpadlo, na nátlak agitátorů bylo v r. 1957 znovu založeno. V r. 1964 přešlo JZD do Čs. státního statku. Rolníci museli podepsat, že bezplatně předávají půdu, dobytek i stroje státu. Již za JZD byl postaven kravín, začaly rozsáhlé meliorace a regulace potoka. Při hospodaření statku byla pole scelena do velikých lánů, některé polní cesty rozorány, ovocné aleje v polích zrušeny, mlýnské náhony v Lukavci i u Hamer zavezeny. V r. 1978 bylo zřízeno v Lukavci Středisko těžké mechanizace, za čtyři roky bylo zrušeno a objekty připadly JZD Lázně Bělohrad (v současné době má název ZEPO), v některých objektech dnes podnikají lukavecké firmy.

17. listopadu 1989 se kolem 20. hodiny objevila na severní obloze rozsáhlá polární záře. Červená obloha po celé šíři severu střídavě bledla a rozsvěcovala se a z ní vyšlehovaly světelné pruhy vysoko na oblohu. Vzápětí však tento zážitek zastínil rychlý sled událostí sametové revoluce. 29. prosince 1989 byla na prostranství vedle budovy obecního úřadu zasazena „Lípa svobody“.

Co tato doba přinesla obyvatelům naší vesničky? Probíhají svobodné volby, restituenti se ujali svých majetků, vzniklo a zaniklo několik podnikatelských firem, obecní úřad financuje a organizuje zvelebování obce, vesnice se začlenila do Lázeňského mikroregionu a regionu Podzvičinsko. V poslední době se zdá, že půvab naší vesničky oceňují nejen starousedlíci a chalupáři, ale i lidé z Hořic a jiných měst, kteří se rozhodli v Lukavci prožít svůj život, a tak rekonstruují staré domy nebo stavějí nové domky. Nedivíme se jim. I když se všechno mění a je ve vývoji, ten zelený lesnatý rámeček okolo naší vesnice zůstal. I to, že naše okolí je krásné v každé roční době. Krušina, kam mířily kroky Lukaváků všech generací, je krásná i teď. Zjara, když stráně Vidláku se modrají podléškami – na podzim, kdy se barví listí dubů do červena. Kronikář pan Václav Flégl napsal: „Máme drsnější podnebí než za chlumskými vrchy „v kraji“, a přesto má každý Lukavák rád svoji rodnou ves. Jediné, co si každý z nás přeje, je to, aby byl ve světě klid a mír a aby to pěkné, co nám tato doba přinesla, bylo zachováno nám i našim dětem.“

Co bychom chtěli hostům ukázat

Kde začít vlastivědnou procházku po Lukavci u Hořic? Jít dlouhou vsí směrem od Hořic, nebo od Lázní Bělohradu, nebo začít u nějaké dominanty? Slovo dominanty je pro nás „Lukaveček“ příliš vznešené, narazíme tu spíše na skromné stopy lidské činnosti.

Roubenky

Ozdobou vsi i krajiny jsou původní roubené chalupy. Žijí v nich nejen staří obyvatelé, ale je potěšující, že i mladé rodiny dokáží ocenit kvality tradičního bydlení v roubence a přidávají moderní vybavení v interiéru. K zachování mnoha starých chalup přispěli hlavně „chalupáři“, lidé z blízkých i vzdálených měst, kteří o své roubenky pečovali už v době, kdy to ještě nebylo v módě, kdy se místo opravování spíše bouralo, aby se mohl postavit dům zděný.

Některé chaloupky pocházejí z konce 18., počátku 19. století, je jim kolem dvou set let. Černě nebo červenohnědě natřené trámy jsou odděleny nabílenými pruhy hliněné mazaniny. Trámy bývaly viditelné i zevnitř místnosti, dnes jsou však stěny zateplené a omítnuté. Rovněž stropy bývaly dřevěné, na půdě na prknech byla silná vrstva hliněné mazaniny a jako izolace fungovalo i uskladněné voňavé seno. Pýchou každé roubenky je bohatě členěná a zdobená lomenice.

Okénka bývala většinou ještě menší než dnes. V létě je zdobily muškáty, někde mívali i bílé kvetoucí „nevěstu“ a modrými kvítky obaleného „ženicha“ nebo myrtu. V zimě se mezi dvojitě okno vkládaly „podušky“, aby netáhlo. Byly to podlouhlé polštářky z bílé látky, vycpané slámou nebo senem a ozdobně převázané na dvou místech barevnou pentličkou. Ještě dříve dávali mezi okna mech a vřes ozdobený papírovými kytičkami.

V „seknici“ se topilo ve velikých kachlových kamnech, u kterých byla ještě pec. Jednou za tři neděle přišel náročný obřad - v peci se pekl chléb. V síni byl „schodník“, t. j. schody na půdu, a na zemi vodorovná dvířka do sklepa.

V ojedinělých případech byl k roubence přistavěný kamenný chlév podle krkonošského způsobu, takže se k dobytku vcházelo přes síň a v zimě se nemuselo přes závěje na dvorek. V některých zahrádkách u roubených chalup dodnes roste klokočí, pamětník starých časů.

Hostinec „Lucerna“

Vesnici dělá vesnicí kostel, škola a hostinec. V Lukavci bývaly tři hospody, po jedné bylo také v Dobši a Černíně. Posledně jmenovaná poskytovala prý navíc ještě určité „specifické služby“. Ze tří lukaveckých hospod zbyla jen Lucerna, dříve zvaná U Drbohlavů, kterou v roce 1953 převzala ze soukromých rukou Jednota. V roce 1977 byla ve špatném stavu natrvalo uzavřena a převzal ji MNV. Brigádně byla provedena generální oprava, na které naši občané odpracovali 1179 hodin

zdarma. V roce 1991 byla Lucerna v restituci vrácena původnímu majiteli, později se střídali nájemci, až byl provoz z příkazu hygienika uzavřen. Nakonec Obecní úřad Lukavec po dlouhém jednání a podpisové akci občanů hostinec koupil, zadal generální opravu. Náklady na novou rekonstrukci přesáhly dva miliony korun. V srpnu 1998 byl hostinec nově otevřen, až do dnešní doby je v něm vzorná čistota, pořádek a dobrá kuchyně.

Škola

Lukavec byl přiškolen k Červené Třemešné, kde škola stávala již od r. 1790. Zimní vyučování bylo v Lukavci zřízeno r. 1875. Když se měla r. 1882 stavět v Třemešné nová trojtřídní škola, žádali Lukavečtí, aby si mohli postavit školu vlastní. Po několika odmítnutích bylo povoleno postavit jednu třídu, později i přístavbu druhé. Stavba byla dokončena 20. září 1887, svému účelu pak odevzdána 1. ledna 1888. Školu navštěvovalo 106 žáků, prvním řídicím učitelem se stal Josef Špringr.

Učit se zde přestalo v 70. letech 20. stol. a budova byla využívána pro výuku hořickými školami do r. 1985. Teď již svému účelu neslouží. Byla v ní dílna přidružené výroby JZD, kde se vyráběly přepychové kotce pro kočky, pak sloužila jako skautská klubovna, nyní je v bývalé třídě posilovna, v kabinetě internet, ve stísněných prostorách obecní knihovna, o kterou se vzorně stará pan Zdeněk Prchal z Černína, a dále byt.

Při sjezdech rodáků zde bývají výstavy výtvarníků, kteří bydlí v Lukavci.

Kostel

Lukavec nemá svůj kostel, byl přiřazen původně k Byšičkám, ke vsi Byšice. Ta byla připomínána r. 1267, po ní se nazývali vladykové z Byšic – 1360 Jindřich a Vilímek, roku 1406 Kunc z Byšic.

Ves v 15. století zanikla, a tak zde stojí kostelík Petra a Pavla na krásném návrší vysokém 335 m n. m. sám uprostřed hřbitůvku, kde Lukavečtí pohřbívají své zemřelé i dnes.

O zániku vsi Byšice panuje několik verzí, ale všechny jsou opředeny tajemstvím. Jedna verze říká, že vesnička zanikla za husitských válek, když Jan Žižka táhl z Hostinného přes Byšičky na Mlázovice, jiná tvrdí, že vyhořela v době třicetileté války, další praví, že z neúrodné bažinaté lokality, kde se šířily nemoci, se obyvatelé odstěhovali a ves zpuskla.

Podoba kostela se vyvíjela od románské přes gotickou přístavbu kněžiště, lodě až po připojení čtyřboké věže r. 1850. Známy byl i byšičský poustevník Augustin Hoření a jeho dílem byla stará křížová cesta. Kostel není v optimálním stavu, vyžaduje opravy. Střecha byla opravena r. 1980, o osm let později bylo přikročeno k opravě věže, na níž se zdarma podíleli Lukaváci, ale i lidé z dalších obcí okolo této půvabné dominanty. Zásahu na záchraně kostelíka má tehdejší bělohradský farář, nynější světicí biskup královéhradecký Josef Kajnek, který práce organizoval, sháněl finance, materiál a neváhal sám přiložit ruku k dílu. O tento kostel se staral také pan děkan Mokrý a pan vikář Pavel Szumilas, kteří působili v Bělohradě.

U bočního vchodu do kostela je při zdi v zemi křemenitý kámen, v němž jsou až nápadně znatelné dolíky, jakoby vytlačené dlouhým klečením. O tomto kameni vypráví místní pověst, že svatý Petr, patron kostela, se snažil svými modlitbami odvrátit pohromu Byšic za nezřízený a bezbožný život vesničanů, ale marně. Pohromy byl ušetřen jen kostelík a tento kámen.

Na hřbitůvku odpočívá mnoho lukaveckých sousedů, ale také hudební skladatel a dirigent Karel Moor a spisovatelka Leontýna Mašínová.

Ke kostelíku se údajně vztahuje motiv básně „Svatební košile“ ze známé „Kytice z pověstí národních“ spisovatele Karla Jaromíra Erbena, miletínského rodáka.

V roce 2000 natáčela Česká televize Ostrava v kulisách půvabných Byšiček pohádkový seriál na motivy knihy Evy Hudečkové „O ztracené lásce“. Režisérem pohádky je Viktor Polesný. Roli v jednom dílu dostala i lukavecká sousedka paní A. Černá.

Na Velký pátek v roce 2002 byla posvěcena obnovená křížová cesta na stráni kolem kostela. Byšička ožívají o pouti, kdy se koná mše, a v poslední době i o svatbách.

Kolem Byšiček si může vnímavý turista projít část naučné stezky „Po stopách K. V. Raise“. Letos byla u kostela instalována dřevěná socha poustevníka Augustýnka od řezbáře Suchardy. V každé roční době můžeme obdivovat krásnou přírodu a kouzelnou atmosféru tohoto místa opakovaných návratů.

Obecní úřad a hasičská zbrojnice

Sbor dobrovolných hasičů byl v našem Lukavci založen 6. května 1906, měl celkem 27 zakládajících členů. Už v roce 1905 koupila obec stříkačku a uložila ji ve stodole, odkud byla v r. 1906 převezena do nově postavené zbrojnice. Po její přestavbě v r. 1966 do ní byla přestěhována modernější technika.

V druhé části budovy jsou místnosti obecního úřadu – kancelář a zasedací síň, která bývá všestranně využita: kromě schůzí se zde konají volby, vítání občánků, výstavy lukaveckých kronik a dokumentů, zlaté svatby, předvánoční koncerty s posezením, v zimě cvičení žen, dříve také přednášky, mikulášské nadílky s besídkou a v 70. letech minulého století občas sloužila také jako kino. V posledních dvou letech dostala budova přístavbu pro uskladnění obecní techniky a novou omítku.

Prodejna potravin, smíšeného zboží

Na přelomu 19. a 20. století byly v „Barácích“ tři malé krámky s potravinami, hostinský Drbohlav v „Lucerně“ také prodával potraviny. Po zrušení těchto obchůdků za minulého režimu byla zřízena prodejna „Jednoty“ vedle řeznictví J. Podzimka. Současná prodejna byla otevřena r. 1979 v nové budově, která byla postavena rukama lukaveckých brigádníků. Na její stavbě odpracovali 5.480 hodin. Od „Jednoty“ ji koupil soukromý vlastník z Bělohradu a proměnil ji v prosperující samoobsluhu. Vinou v Hořicích nově

vzniklé konkurence v podobě supermarketu však tržby klesaly, proto se majitel rozhodl prodat objekt naší obci, a ta prodejnu pronajímá.

Křížek

Uprostřed obce je kamenný kříž, další najdeme v Dobši. Křížek je oplocený, zahrádka u něj je ošetřovaná.

Ještě jeden kříž počítáme k naší obci: Kamennému kříži, stojícímu na kopci na přelomu Chlumů při cestě do Hořic, se vždycky říkalo lukavecký. Byl postaven z darů občanů lukaveckých, hořických a jiných a posvěcen 9. srpna 1885 vikářem a děkanem hořickým Bohumilem Haklem a Janem Sehnalem, farářem z Bělohradu.

Bohužel vzácnou památku, stojící na místě déle než sto let, v roce 1989 rozbil neznámý vandal. Tentokrát se na jeho obnovu lidé z okolí nesložili, protože totalitní režim aktivity náboženského rázu tvrdě potíral. Několik statečných šikovných

Lukaváků nahradilo zničený kříž ve vší tajnosti křížem kovovým, což bylo za totality téměř hrdinským činem.

Pomník padlým

Na frontu 1. světové války odešlo z naší vesničky 120 mladých mužů, doma nechali ženy a děti, narukovat nemuseli jen staří. Byla to těžká doba. V každém stavení někoho postrádali a na ženách zůstala starost o zajištění rodin a těžká zemědělská práce. Patnáct našich občanů padlo na frontách nebo zemřelo pod tíhou válečných útrap. Jejich jména jsou na věčnou památku vytesána do kamenného pomníku, který jim naše obec postavila na mohyle ve středu vesnice v r. 1922. U pomníku se pořádají vzpomínkové akce 28. října při oslavě vzniku

republiky nebo k němu míří průvod při sjezdu rodáků.

Svatý Jan Nepomucký

V Lukavci jsme měli u silnice drobnou barokní pískovcovou plastiku sv. Jana Nepomuckého, která byla skryta větvemi stromů. K příležitosti sjezdu rodáků v r. 1999 ji opravil ak. soch. Michal Moravec a zhotovil nový podstavec. Za čtyři roky byla socha zcizena, jen nový sokl svítí opracovaným pískovcem jako memento.

Koupaliště

V roce 1972 obecní úřad v akci „Z“ vybudoval víceúčelovou požární nádrž, která aby byla využita, proměnila se v koupaliště. Využívají ho nejen místní a chalupáři, ale dojíždějí sem i vodomilové z Hořic, Bělouhradu a celého okolí. Neplatí se vstup, voda je většinou čistá, i když spíše chladnější, přitéká stále od „Korábku“. Pro nejmenší je zřízeno brouzdaliště. Bohužel pískoviště, skluzavka, několik laviček a nyní i dětský kolotoč vzaly za své, protože je vandalové zničili. Koupaliště dá mnoho práce a údržby před

každou sezónou. Vždy zjara se vypouští, čistí a natírá, na tom se podílí mnoho dobrovolníků. Po celé roky tuto práci dělají hasiči, přidávali se i skauti a chalupáři. Na koupališti cvičí hasiči na soutěže, pořádají se zde od 70. let minulého století letní dětské dny s programem, tancuje se při sjezdech rodáků, občas se posedělo u táboráku dříve s hudbou Lukavankou, nyní s kytarou nebo country kapelou, opéká se sele... V zimě se bruslí a kluci mají prostor na hokejové zápasy.

Lípa svobody

Po vzniku samostatné Československé republiky na jaře roku 1919 byly v obci zasazeny dvě „Lípy svobody“, jedna v Lukavci, druhá v Černíně. Lukavecká stála naproti poště a byla pokácena kvůli stavbě domu č. 39 v červnu 1980. Černánská lípa se podnes stojí. Dne 29. prosince 1989 po zvolení Václava Havla prezidentem svobodné republiky po sametové revoluci byla po předchozí schůzi občanů zasazena na prostranství vedle budovy úřadu další „Lípa svobody“. I přes mrazivé počasí vládla hřejivá nálada, akce se zúčastnila řada občanů, čestnou stráž drželi hasiči, sbor lukaveckých dětí zpíval písně o svobodě za doprovodu houslí. Do vykopané jámy pod kořeny lípy byla vložena schránka se svědectvím o době dalším generacím Lukaváků. Lípa i aktéři okusili šampaňské. Opravdu

to tenkrát byla veselá revoluce.

Lukavecký valčík

Zdeněk Prchal

Mám rád tu a žádnou jinou,
jen tu vísku pod Krušinou.
Nevadí mi, že je dlouhá,
je v ní domov i má touha.

Podhůří tady začíná,
nejvyšší je tu Zvičina.
Zdáli na nás stále kouká,
někdy od ní pěkně fouká.

Potůček tu tiše plyne,
kostelíček zdáli kyne.
Každý tady něco umí,
to vědí i naše Chlumy.

V hospůdce nám chutná pivo,
v sále pak je vždycky živo
Všude kolem lesy blízko,
mám tě rád, ty moje visko.

HASIČI MEZI SJEZDY RODÁKŮ

Od posledního sjezdu rodáků uplynulo již dlouhých pět let. Za tuto dobu se mnoho věcí změnilo i v práci hasičů, je dobře že na úseku prevence, mládeže a pomoci obci a ne při zásazích - to však nechci zakřiknout, vzpomínám si na písničku, kterou pro děti složil před léty pan Prchal, kde se zpívalo mimo jiné "vždyť u nás už sto let nehořelo" a krátce nato pak kokrhal červený kohout na stodole u Čípů.

Co je potěšující, že neustala chuť hasičů plnit základní kámen činnosti v obci, že stále cvičí a Lukavec reprezentují družstva dětí a dnes už opět zase i dorostu, žen a mužů. Nejvíce však potěší, že hasiči si dokázali vydělat na novou soutěžní stříkačku a to i díky sponzorům, kteří nešetří peníze a na dobrou věc vždy příspěvek poskytnou. Je naší povinností jim i touto cestou poděkovat a v této publikaci zveřejnit jejich jména a to: fy. Betontransport Vlasty Hylšera, Betonárka pana Charváta, ELIT PLUS Nová Paka - Brůna Vladimír, fy. pana Josefa Krutíla, Požární a bezpečnostní servis Vlastimila Hátle, konzum paní Martiny Suché a další drobní sponzoři včetně Obecního úřadu Lukavec.

K uctění památky dlouholetých funkcionářů sboru, kteří opustili naše řady, pana Josefa Hátle, Františka Šorma a Vlasty Večerníka, byl uspořádán Memoriál o putovní pohár, jehož první ročník se uskutečnil 24. srpna 2002 za účasti 7 družstev mužů, 4 družstev žen a 3 družstev dětí.

Vítězem a držitelem prvního poháru bylo družstvo mužů Mileta 02 Hořice a družstvo žen Kbelnice u Jičína, v kategorii dětí zvítězil domácí Lukavec.

Na druhý ročník 23. srpna již přijelo 10 družstev mužů, 5 družstev žen a 5 družstev dětí. Palmu vítězství a pohár nad hlavu zvedlo družstvo mužů z Lodína (okres Hradec Králové), družstvo žen z Bílého Újezda (okres Rychnov nad Kněžnou (a děti z Bříšťan)). Letošní ročník je vyhlášen na 21. srpna a všechny vás touto cestou zveme.

Lukavec zasáhla povodeň v roce 2002, ale jedná se o Lukavec u Lovosic a náš sbor se přihlásil na pomoc při likvidaci u krizového štábu. Nakonec naše pomoc nebyla nutná, a tak jsme se podíleli pouze finančně v rámci pomoci obce. Vznikla ale tradice setkání všech Lukavců, jak je popisováno na jiném místě. Naše družstva mužů, žen a dětí rok na to vyjela na družební setkání do této obce na sraz čtyř Lukavců a určitě neudělala ostudu, neboť všechna naše družstva vyhrála. Letos máme před sebou cestu do Lukavce u Pacova a opět postavíme družstvo mužů i žen.

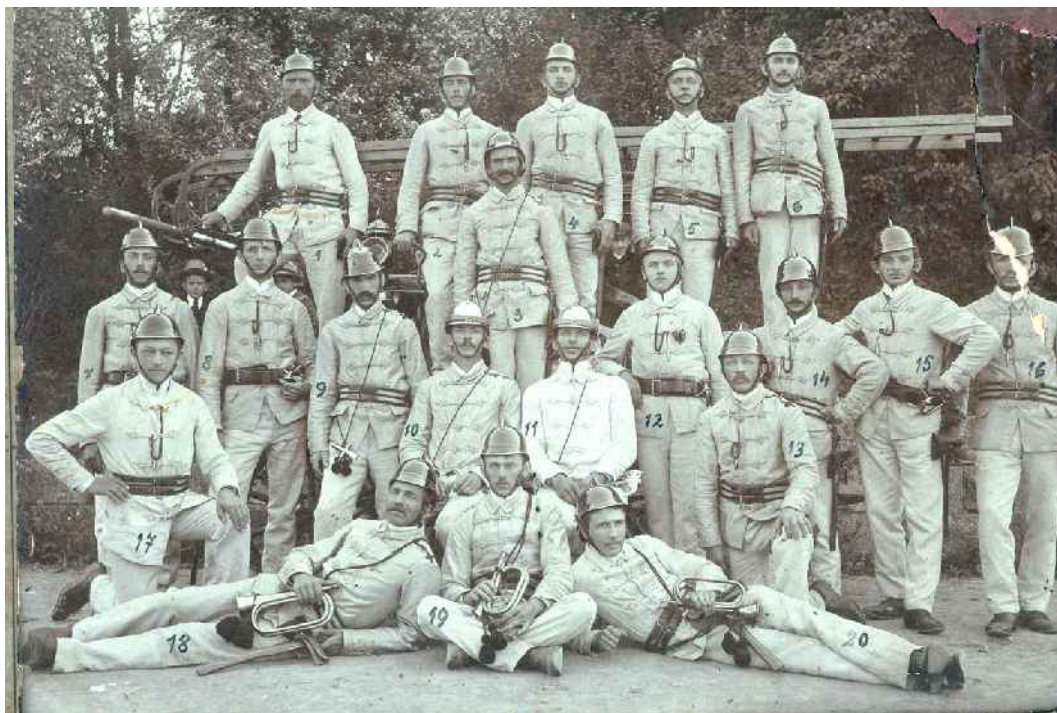
Samostatnou kapitolou je u nás práce s dětmi, kde se této činnosti věnuje paní Renata Suchá a Petr Bonaventura. Hasičská mládež se schází každý pátek na svých schůzkách a aktivně se zapojila do celostátní soutěže hry Plamen, kde nakonec obsadila 12. místo v okrese. Pro děti sbor zajistil letní tábor na Sedmihorkách a zimní pobyt v Černém Dole za vydatné finanční pomoci Obecního úřadu Lukavec.

V roce 2006 oslaví náš Sbor stoleté výročí vzniku. Určitě bude co oslavovat a všichni se budeme moci ohlédnout s dobrým pocitem zpět za svou prací, která byla daná hasičům do vínku podle cíle: "Bližnímu k ochraně a pomoci". Svatému Floriánu, patronu hasičů, se snaží toto heslo naplňovat výbor ve složení:

Starosta	: Vlastimil Hátle	Referent mladých hasičů:	Renata Suchá
Místostarosta:	Jaroslava Kazdová	Členové výboru	: Julius Bango
Velitel	: Milan Viktorin		Richard Duchoň
Jednatel	: Milan Šafránek		Petr Bonaventura
Pokladník	: Miloš Nožička		

Vlastimil Hátle (2004)
starosta Sboru v Lukavci

HASIČI V PRŮBĚHU STA LET

Vážení přátelé, uplynulo již sto let od založení našeho sboru a chci využít této příležitosti k seznámení široké veřejnosti s tím, jak běžel čas a jak byly zaznamenány události s důrazem na počátky v naplňování hesla "Bližnímu k ochraně, vlasti k oslavě".

Dne 15. února 1906 byly vysokým c. k. místodržitelstvím pro království České v Praze schváleny stanovy Sboru pod číslem 33.245 s vínkem "Bližnímu k ochraně, vlasti k oslavě". Zakládající valná hromada proběhla v hostinci u Hátlů 46 a zahájil ji tehdejší starosta obce pan Augustin Beneš za přítomnosti 25 členů. Bylo rozhodnuto, že valné hromady proběhnou vždy v měsíci lednu a svolávat je bude starosta obce. Bylo dále rozhodnuto, že sbor se bude skládati z členů zakládajících, čestných, přispívajících a činných.

- Zakládajícím členem se stal ten, kdo daroval 20 korun,
- čestným pak ten, kdo zvláštních zásluh u sboru si získal,
- přispívajícím ten, kdo předem měsíčně 20 haléřů složil ,
- činným ten, kdo 1 korunu složí a výborem řádně přijat bude.

Věková hranice pro přijetí byla stanovena na 15 let a u hasičů činných se pak tělesná způsobilost vyžadovala.

Stanovy v obci byly schváleny 30.12.1905, což byla podmínka před schválením c. k. místodržitelstvím pro království České.

Postupně bylo nakupováno vybavení pro represivní činnost, a to hlavně požární hadice, ruční džberové stříkačky, háky, žebříky, lezecká lana apod. Za těch pět let byl sbor na tehdejší poměry dost dobře vybaven, a tak mohl již zasahovat k ochraně a pomoci ve vedlejších obcích.

První zásah je datován 17. 12. 1910, kde sbor zasahoval při požáru v Dobši za účasti 19 členů, kdy hořela stodola u pana Kňourka. K ochraně obytné části bylo použito 260 metrů hadic.

20.7.1912 zasahoval sbor u požáru Karla Krause spolu se sbory z Dobše a Č.Třemešné za účasti 21 členů.

5.4.1913 opět zasahoval u požáru pana Josefa Krupky v Dobši za účasti 13 členů a 6.4.1913 u p.Mecnara v Dobši za přítomnosti 12 členů a do třetice v Dobši u

p.Kazdy, Sychry.

30.4.1913 u p.Kňourka v Dobši za účasti 18 členů.

10.7.1923 zasahoval sbor v Š. Lhotě u p. Poura za přítomnosti 23 hasičů,

28.9.1923 pak opět u požáru Nového Dvora za účasti 24 členů, ještě pak při požáru

3.10.1923 Černínského Dvora za účasti 22 členů, požár byl tak rozsáhlý, že zásah trval dva dny a shořela celá sklizeň i se stodolou.

12.3.1928 zasahoval sbor ve Lhotě Šárovcové u p. Jičínského za účasti 8 členů

8.2.1930 hořel Hamerský mlýn a 20 Lukaveckých hasičů svádělo tuhý boj s tímto živlem.

23.2.1930 opět hořelo ve L.Šárovcové u p. Jičínského a požár se rozšířil na usedlosti pana Poura a Jezbery, zasahovalo 20 Lukaváků.

V prvních 15ti letech ale nezasahoval sbor jenom u požárů, ale zapojoval se do veškerého dění v obci, zvláště pak po vzniku samostatné republiky, kdy hasiči byli hybnou silou v celém okolí. Z této doby se dochovala dokumentace o zapojení více jak 30ti akcí mimo jiné i dne 4. 5. 1919 zasazením "Lípy svobody".

Mezi tyto akce patřily již i různé soutěže župní, okrskové, ale i cvičení s žebříky, sekerkami apod.

Při oslavách 25. výročí založení sboru proběhlo velké cvičení na stavení pana Jona č.15 a sbory z Dobše, Č. Třemešné, Chlumu, Mlázovic a Hořic chránily stavení všech sousedů. Hlavní oslavy pak probíhaly na zahradě hospody Fr. Nožičky č. 46, výtěžek z těchto oslav činil 2.000 Kč. V tomto roce ještě pak sbor zasahoval u požáru v Černíně a Dobši.

9.7.1933 byl v Lukavci Župní sjezd za účasti 25 sborů z dalekého okolí s nevídaným programem po celý den včetně námětového cvičení na usedlost pana Rychtery, čistý zisk z této akce činil 2.712 Kč 12 haléřů.

15.05.1938 byla v Lukavci velká sláva při příležitosti předávání nové motorové stříkačky za účasti 23 sborů z okolí. Jinak toto období bylo poznamenáno smrtí zakladatele státu T. G. Masaryka v září 1937 a postupem fašismu, kdy veškerá činnost až do roku 1945 se odehrávala, pokud se to tak dá nazvat, jen na pohřbech členů sboru, neboť veškeré činnosti byly Němci zakázány, pouze byla povolena cvičení na ochranu usedlostí.

Časový sled v letech po válce 1945 až po 1953 byl ve znamení poválečné doby a po letech šedo-černého moru se dostal k moci rudý mor, který si v ničem s fašizmem nezdal, a tak aktivita sboru nebyla velká.

22.3.1953 byl pohřeb dlouholetého velitele sboru bratra Františka Poura za účasti široké veřejnosti a obce hasičské.

Život však i v Lukavci plynul dál a počáteční rozčarování z kolektivizace vesnice ustoupilo do pozadí a rokem 1954 nastala nová éra lukaveckých hasičů, a to i přidělením staršího hasičského auta PRAGA RV v květnu a založením družstva mužů a žáků, kteří hned napoprvé postoupili až do krajského kola, kde obsadili 4. místo. Prvními vedoucími dětí byli pan Hátle Josef 46 a Olda Šulc z Černína - Tikov. Z tohoto družstva však jsou ve sboru již jen Fr.Čeřovský, J.Hadínec a Vlast. Hátle 47.

21.12.1954 nám bylo hasičské auto vyměněno za novější typ PRAGA RN, která nám sloužila až do roku 1987, to je 33 roků.

Hned 1. lednem 1955 bylo založeno družstvo žen a dodnes ve sboru jsou Kazdová Jaroslava, Fílová Aloisie, Hátlová Miloslava a Marie Jünglingová, zároveň i nové družstvo starších žáků.

Okresní kolo proběhlo v Lukavci, kde mělo velkou smůlu družstvo mužů v požárním útoku (nenastartovala stříkačka) a v krajském kole v Hr. Králové hořický okres zastupovala 2 družstva žáků a družstvo žen.

Družstvo žáků v lednu 1955 navíc ještě závodilo v bězích na lyžích v Dolní Branné a vcelku úspěšně – 4. místo mladších žáků.

Rok 50. výročí založení sboru se nesl ve znamení oslav a vysoké aktivity, bohužel krajské kolo nebylo uspořádáno, ale účast si opět vybojovala 2 družstva žáků a ženy. Náhradou kola byl veden požární útok na Sněžku, kde jsme se zúčastnili jako diváci. V této době byl náš sbor považován za nejlepší a nejsilnější v celém okrese i v oblasti funkcionářů, kdy jsme měli 5 členů v okresní výboru, a to:

Josef Hátle 46, František Nožička, Jan Podzimek, Miloslava Hátlová a Hana Chudobová.

V roce 1957 byla zakoupena a na střechnu zbrojnice instalována nová el. siréna a pračka na hadice. Až do roku 1960 jsme měli pravidelně zastoupení v krajských kolech družstvem žáků.

V roce 1960 byl nově ustaven okres Jičín a hořický zanikl, ale i nadále měl náš sbor zastoupení v hasičských soutěžích všemi družstvy. V roce 1962 byla pak zahájena stavba nové požární zbrojnice, jež se táhla až do roku 1966 a náš sbor se sloučil se sborem z Dobše.

Aktivita v tomto období nebyla valná, neboť hybná část našich členů si odbyvala vojnu, a tak až v roce 1968 se pomalu vše začíná vracet do starých kolejí a přicházejí další úspěchy, za ten lze považovat i obnovení tradice pořádáním posvícenské zlaté hodinky vždy v pondělí po posvícení, kterou se daří dodržovat dodnes. V roce 1969 byl nově ustaven oddíl Mladých požárníků pod vedením Vlast. Hátle 47 a zároveň zakoupen hasičský prapor.

V roce 1970 bylo dokonce v Lukavci konáno okresní kolo soutěže Mladých požárníků od pátku do neděle pod stany pod kopcem Krušina a tady má Lukavec jednu velkou prioritu v republice tehdá Československé, neboť na náš popud a na základě zde získaných zkušeností se tato forma dětských soutěží stala součástí celostátní hry Plamen a dodnes je v České a Slovenské republice takto pořádána.

Členem ústřední komise mládeže a ústřední sekce rozhodčích byl náš člen p. Vlastimil Hátle 47 a Lukavec má tak velkou zásluhu na rozvoji dětského hasičského hnutí, a tím i tak začíná zlatá éra hasičství v Lukavci, kdy družstva dětí, mužů a žen nemají v okrese konkurenci a družstvo mužů bylo dokonce vybráno do kvalifikace na mezinárodní soutěž v Itálii. Zde jsou jména, která proslavila Lukavec:

Vlastimil Hátle, Miloš Nožička, Jula Bango, Milan Bango, Pavel Jüngling, Jaroslav Lánský, Petr Lánský, Zdeněk Rygl, Milan Šafránek.

Bohužel po pádu při předávání kolíku na štafetě 4x100 metrů Lukavec skončil na nepostupovém místě z původně slibně vypadajícího 4. místa.

Lukavečtí mladí hasiči celkem 11x postoupili do krajského kola, což se dosud z okresu a snad ani z kraje nikomu nepovedlo.

V těchto letech absolvovali požární dvouletou školu v B.Poličanech tři naši členové v pořadí Vlastimil Hátle, Miloš Nožička a Milan Šafránek.

Naše mladé požárníky bylo vidět i v celé republice v soutěžích, letních požárnických táborech apod., vždy pod vedením Vlastimila Hátle.

Družstvo dorostenek nás reprezentovalo na národním kole v Břeclavi a děvčata skončila na krásném 4. místě, vedoucím družstva byl Vlastimil Hátle, který byl zároveň i velitelem celé soutěže.

Těchto dlouhých dvacet let lze posuzovat jako velice úspěšných a rozepisovat se s úspěchy by zabralo mnoho řádek. Bylo méně požárů oproti prvním létům sboru, a to je dobrá známka z prevence.

Daří se nám i práce s dětmi pod vedením Renaty Suché a Petra Bonaventury. Dnes bohužel při psaní těchto řádků je v Lukavci málo dětí, a tak činnost je pouze nárazová.

K uctění památky dlouholetého funkcionáře p. Josefa Hátle a Františka Šorma byl v Lukavci uspořádán "Memoriál" vždy v měsíci srpnu o putovní pohár, který darovala rodina Hátlových 46, pro kategorii mužů a žen. Memoriál 2006, v pořadí již čtvrtý ročník, byl přejmenován na Pohár zasloužilých členů.

Objevil se i nový dosud neznámý prvek v hasičství, a to sponzorování jednotlivých akcí, a i když v Lukavci není moc podnikatelů, přesto náš sbor nemůže nařikat na nezájem, naopak velké poděkování patří firmám:

Betonárka Petra Charváta,
Betontransport Vlasty Hylšera,
firmě pana Krutila,
ELITU-PLUS Nová Paka- revize a elektroinstalace Pana Brůny,
ZEPU Bělohrad,
Požárnímu a bezpečnostnímu servisu Vlastimila Hátle, Lukavec 47,
Obecnímu úřadu v Lukavci,
Trubičkám Kubišta Hořice,
konzumu Martiny Suché a dalším drobným sponzorům.

Díky těmto sponzorům si mohl náš sbor dovolit zakoupit v roce 2004 soutěžní stříkačku pro požární sport v hodnotě 65.000 Kč a být rovnocenným soupeřem při pohárových kláních v širokém okolí hradeckého kraje. Soutěžní družstvo mužů a žen se v průběhu roku zapojuje do Poháru starosty OSH a nevede si špatně.

V kronice budou navždy zapsána jména soutěžících hájících dobré jméno našeho sboru pod vedením trenéra Vlastimila Hátle a to:

Šafránek Milan, Duchoň Richard, Bango Martin, Bango Tomáš, Bonaventura Petr, Viktorin Milan, Kohoutek Martin, Nožička Miloš v kategorii mužů.

Brůnová Ivana, Duchoňová Zuzana, Bonaventurová Pavlína, Suchá Renata, Knapová Martina, Knapová Tereza, Brůnová Šárka, Filipská Eliška v kategorii žen.

Tento přehled činnosti sta let budiž výzvou do další "stovky" těm, kdo budou posuzovat práci sboru dobrovolných hasičů v Lukavci v roce 2106.

Vlastimil Hátle (2006)
Starosta sboru v Lukavci

IV. Tradice našeho Lukavce

Pout' na Byšičkách

Lukavec drží pout' podle své bývalé farnosti byšičské. Každoročně v den svátku světců Petra a Pavla, jimž je byšičský kostelík zasvěcen, se tu koná pout' a slavná mše svatá. Už zdálky na poutníky, kteří přicházejí nebo spíše se sjíždějí, mile hledí kostelík a nenáročně dominuje na své keři a stromy porostlé výšince, v pozadí obklopen lesnatou hradbou. Z celého okolí se sjíždějí poutníci, někteří přicházejí z větší dálky, zvláště ti, kteří mají na zdejším hřbitůvku hroby svých drahých. Využívají této příležitosti a přicházejí s kytíčkou, aby uctili jejich

památku. Je mnoho těch, kteří se takto alespoň jednou za rok sejdou se svými známými a přáteli, aby s nimi mohli pohovořit a zavzpomínat.

V příjemných rozhovorech vystojí návštěvníci u stánku s cukrářskými a perníkovými výrobky frontu na „poutí“, tzn. na sladký dárek přinesený z pouti. Nejrychleji jdou na dračku „miletínské modlitbičky“, bez nich pout' není poutí. Jsou to dva perníkové obdélníčky spojené oříškovou nádivkou nenapodobitelné chuti do tvaru modlitební knížečky, která má na vrchních „deskách“ jemnou cukrovou polevu s mandličkou uprostřed (dříve bývaly čtyři do podoby křížku, ale za minulého režimu byl tento symbol nepřipustný, tak se na něj už zapomnělo).

Vyprahlá hrdla návštěvníků zvlaží z naraženého soudku hasiči z Dolní Nové Vsi, prodají opečenou klobásu a přidají pepřnou průpovídku nebo anekdotu, aby bylo veselo. K tomu někdy zahraje country kapela z Bělohradu, donedávna se objevoval i lukavecký chalupář pan inženýr Petera se svým flašinetem. Přistávají ultralehká letadla, děti mají na louce svou skluzavku a do chladivého stínu kostelní lodi se všichni poutníci nevejdou, celý hrozen jich stojí u vchodu, tam, kde jsou dva důlky vytlačené při modlitbě od kolen svatého Petra.

Posvícení a „zlatá hodinka“

Posvícení se slaví třetí neděli v září. Dříve bývalo zlatým hřebem roku. Pečou se vázané koláče se čtyřmi klasickými nádivkami – tvarohem, mákem a povidly jablečnými i švestkovými. Nezapomenutelná je „zabedněná metýnka“, to znamená obdélníkový koláč na celý plech s pořádnou makovou nádivkou, na kterou se položí další plát těsta, pomaže se vajíčkem a posype „moučkou“ (rozuměj drobenkou). V dnešní době tyto koláčové orgie propukají spíše jen v kuchyních babiček, či dokonce prababiček.

Tancuje se nejen v sobotu na posvícenské zábavě, ale také na tradiční „zlaté“, která se koná v pondělí a díky lukaveckým hasičům se dodnes udržuje. Dřív to bylo tak, že v pondělí po posvícení se šlo ráno na mši svatou na Byšička, potom už v hospodě čekala kapela, takže se šlo tancovat. Dnes se všichni sejdou v hospodě až odpoledne a baví se většinou až do úterka. Odpoledne na parketu dovádějí a poskakují i děti. Generace dnešních šedesátníků si brala na „zlatou“ v době svého mládí dovolenou. Byla by škoda, kdyby tato tradice skončila, protože nemá v širším okolí obdoby.

Hasičské soutěže

Už stoletou tradici mají v Lukavci hasičské soutěže. O nich píše jejich nynější starosta Vlastimil Hátle na jiném místě tohoto almanachu. Novější tradici má Pohár zaslužilých hasičů (dříve Memoriál Josefa Hátle a Františka Šormy) na počest těch, kterým hasiči prokázali poslední poctu na byšičském hřbitově. Hasiči jsou ve vsi u všeho – sbírají železný šrot, pořádají hasičský bál, posvícenskou „zlatou“ i pouťovou zábavu, pracují s mládeží.

Fotbalisté

V Lukavci se malá kopaná hraje pravidelně. Muži se scházejí každou neděli a v přátelském utkání trénují své hráčské schopnosti. Duší lukaveckého fotbalu je Jaroslav Janoušek.

Při příležitosti lukavecké pouti se každoročně koná zápas „ženatí proti svobodným“. Na přátelská utkání se jezdí do jiných obcí, např. do Jeřic, do Vysokého Pole. V roce 2001 se začaly pořádat turnaje, poprvé to byl úspěšný turnaj pro děti, a tak byl uspořádán I. ročník

v minikopané „O lukavecký pohár“. Úroveň turnaje se rok od roku zvyšuje. Lukavečtí fotbalisté obsadili v roce 2005 2. místo. Vedou kroniku a fotodokumentaci.

Lukavecká pálka

Lukavecká pálka je název turnaje neregistrovaných hráčů ve stolním tenise, který se od roku 1999 koná v sále místní restaurace Lucerna pro Lukaváky i hosty Lukavce. Součástí této akce je hlavní soutěž o putovní pohár Lukavecké pálky, realizuje se jako smíšená čtyřhra, absolvuje ji průměrně 7 – 8 párů,

jen v roce 2002 se utkalo rekordních 13 párů. Soutěž má 7 až 13 kategorií. Rozděluje se každoročně kolem 30 medailí.

V Lucerně se konal každoročně turnaj ve stolním tenise Putovní pohár „Lucerna Cup“. Tato soutěž však už před třemi lety bohužel skončila.

Šipkový sport

Od roku 1999 se v „Lucerně“ hrají šipky. Tým Lucerna Sharks Lukavec je začleněn do Východočeského oblastního šipkového svazu. Každý pátek se pořádá soutěž „O páteční pohár“, oficiální název zní I+H Cup.

Lukavecké kapely

V kronice najdeme zmínku o sdružení několika nadšených muzikantů pod vedením Oldřicha Šafránka z č. 44, jehož kapela vznikla r. 1930. Hrála v širokém okolí i v Lukavci na zábavách až do r. 1956, kdy se kapela rozešla. Měli bohaté nástrojové obsazení: bicí, saxofon, klarinet, trombon, dvě trubky, harmonika, suzafon, basa, housle, bendžo, pozoun.

V roce 1946 existovala v Lukavci kapela „Kačer“ pod vedením Karla Čerovského. V 70. letech minulého století se ustavila hudební skupina „Lukavanka“ pod vedením Oldřicha Čížka. Hrála na dětských karnevalech, dětských dnech na koupališti, ale i jen pro sebe. Krásné byly letní večery, kdy Lukavanka seděla na kraji lesa na Krušině a do tiché noci se nesly melodie starých písní.

Zbytek Lukavanky (pan Sklenčka a pan Stuchlík) hrál jako harmonikářské duo na sjezdech rodáků. U táboráku na koupališti nám někdy na kytaru zahrál Zdeněk Prchal z Černína. Ten je také duší lukaveckého houslového kvarteta, které se schází podle potřeby.

obr. - „Lukavanka“

Při příležitosti 3. sjezdu rodáků v roce 1999 se zformovala folková kapela Předevčirem, ale dál nepokračovala. Country kapela Ka-ba-nos (Kameník-Bartoš-Nosek) měla své kořeny v r. 1990 už při schůzkách nebo táborových ohních lukaveckých skautů. Nástrojové obsazení se zdokonalilo do dnešní podoby: akustická kytara, elektrická kytara, bendžo, foukací harmonika, housle, basa.

obr. - „Kabanos“

obr. – „Harmonikáři“

Vítání občánků

V 70. letech minulého století chodili členové zastupitelstva za každým malým Lukaváčkem domů s dárkem a přáním štěstí do života. A že se těch dětí tenkrát narodilo! Od 80. let vznikla nová tradice vítat nové občánky v zasedací místnosti úřadu. V r. 1983 byla pro tyto příležitosti založena pamětní kniha, v níž má každý z nich svou stránku s ilustrací od Oskara Teimera a s podpisy rodičů. Obřad má svá pravidla, i když je pokaždé kouzelně jiný právě díky těm občánkům: Od starost(k)y si vyslechnou svůj první projev v životě, pohoupají

a vyfotografují se v kolébce s Křemílkem a Vochomůrkou, školní děti je přivítají do dětského světa básničkami nebo zahrají na flétničky, maminky dostanou květiny, děti dary a tatínkové plnou skleničku, aby si mohli připít na zdraví svých dětí. Sejdou se příbuzní, známí i sousedé, zasedačka bývá plná. Jen těch dětí se rodí dnes málo.

Letos

Obojí před 14 lety

Sjezdy rodáků

Konají se hlavně proto, aby se vzpomínalo. Jsou to sjezdy rodáků a přátel obcí Lukavec, Černín a Dobeš a zatím se uskutečnily čtyři. Konají se vždy v termínu lukavecké pouti a trvají 2 dny. První proběhl 29. a 30. června 1985, druhý 30. června a 1. července 1990, na třetí se sjeli rodáci 3. a 4. července 1999 a poslední byl ve stejných dnech, ale v roce 2004. Průměrně se zaregistruje přes 200 návštěvníků. Dva dny plné kulturních a sportovních akcí jsou náročné na organizaci, ale zato se na ně dlouho vzpomíná.

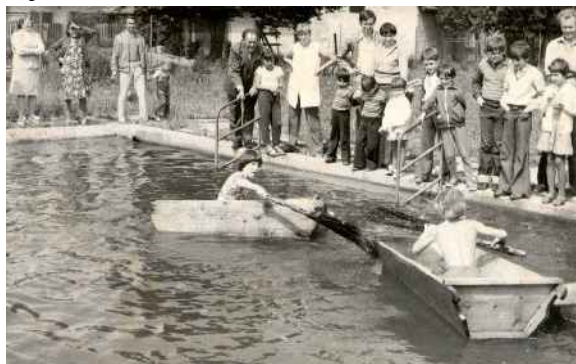
Bývají otevřeny výstavy místních výtvarníků, uměleckých řemesel, historických dokumentů a kronik, hraje se divadlo, zpívá pěvecký sbor, hasiči předvádějí útok a mladé hasičky cvičí podle hudby, vyslechneme projevy a fotografujeme se, své umění předvádějí jezdci na koních, fotbal hrají ženatí proti svobodným, tančí se na pouťové zábavě, navštěvuje se pouť na Byšičkách, v hostinci „Lucerna“ probíhá přátelské posezení s programem a rozhovory se zajímavými Lukaváky, funguje výtvarná dílna, bryčky s koňským spřežením vozí unavené hosty na výlety, tancuje se Česká beseda i country tance, malé holčičky tančí a zpívají lidové písničky, obdivujeme malé mažoretky i nadané houslisty, děti mívají odpoledne plné her a soutěží, hraje dechovka i country kapela, jedí se koláčky, pije se pivo...

Rodáci se přijedou nadýchat atmosféry domova, připomenout si všechny dávné vůně, zvuky, obrazy. Uvěřit, že se něco z toho ještě vrátí.

Dětské dny

Mají své kořeny v 70. a 80. letech kdy je v létě na koupališti každoročně organizovala Osvětová beseda. Bývaly plné her a soutěží na suchu i ve vodě a lukavecká drobotina se na koupaliště sotva vešla, navíc když přišli rodiče, prarodiče a sousedé. Školačky ve stejných sukénkách vždy zahájily předtančením lidových tanečků, k nimž si zpívaly za doprovodu houslí. Někdy soutěžili i dospělí. Když se později v některých letech dětský den nekonal,

pozvala paní starostka děti aspoň na pohár. Dnes v tradici dětských odpolední pokračují zejména hasiči.

Předsilvestrovské posezení

V 80. letech se několikrát sešli Lukavečtí v sále hospody „Lucerna“ den před Silvestrem, aby zhlédli představení plné vtipů, písniček a scének, které sehráli sami Lukaváci. V roce 1989 dostal „Předsilvestr“ jinou podobu – odehrává se v lokále „Lucerny“, je zaplněný recesními soutěžemi a hraje k tomu Kabanos. Je také vedena Lukavecká kniha rekordů, kam se zapisují nejlepší výkony ze soutěží.

Dětské karnevaly, šibřinky

Od 70. let se každoročně plní sál „Lucerny“ nejroztodivnějšími maskami a děti se pohybově vyřádí při živé nebo reprodukované hudbě. Probíhají nejrůznější soutěže (např. tanec s koštětem) a karneval vrcholí přehlídkou masek a volbou té nejlepší. Do poloviny 90. let tuto akci organizovala Osvětová beseda nebo starší skautky, později hostinští, nyní hasiči nebo mladé maminky.

Dětské besídky

Stejnou tradici měly dětské besídky, které pořádala Osvětová beseda při příležitosti MDŽ. Děti sehrály maminkám divadelní scénky, zpívaly písničky, recitovaly, tančily lidové tanečky a zažily přitom nejen trému, ale i legraci. Často se hrála celá dlouhá divadelní hra, například Mravkolev a Červený mraveneček nebo Běžová Karkulka, kterou sepsala tehdy školačka Madla Nosková. Besídky se odehrávaly také v sále „Lucerny“, ale když přestala fungovat, tradice skončila.

Zimní hry na sněhu

Na kopci „Maixnerák“ se po několik zim na přelomu 70. a 80. let odehrávaly zásluhou OB netradiční zimní soutěže a závody, při nichž se děti vyřádily. Tato tradice už dávno přestala.

Čtení z lukavecké kroniky

Na konci 80. let se lidé scházeli v „Lucerně“ k předčítání z obecní kroniky. Tuto tradici založil kronikář Václav Flégl, pokračovala kronikářka Růžena Nožičková. Četlo se většinou v zimních měsících nebo při významných příležitostech, například při oslavě 28. října. Posezení s kronikou trvalo asi 2 roky, pak je nový rytmus doby zrušil.

Mikulášské nadílky a vánoční besídky

Osvětová beseda každoročně pořádala od 70. let vánoční besídky s programem, pak jen s hrami a soutěžemi, po dlouhá léta se také na závěr besídky promítala filmová pohádka. Naděloval Mikuláš – František Šorm. Poslední dva roky se už besídka nekonala, v Lukavci není tolik dětí, které by si chtěly dohromady zahrát. Tato tradice skončila.

Zato tradiční nadělování Mikuláše v doprovodu anděla a čertů večer 5. prosince si dospívající děti udržují s chutí. Mají k dispozici krásný mikulášský

úbor i s berlou, andělská křídla i čertovské kožichy. Ostatní dotvoří podle fantazie a obcházejí rodiny s dětmi, aby nadělovaly i postrašily.

Skaut

V létě 1987 bylo ušito na jednom lukaveckém dvoře ze sedlářského plátna osmimetrové týpí a uspořádán první indiánský tábor na Voňavém kopci (Bílá hora pod Krušinou) pro dvacet dětí. Tábory se pořádaly třeba i dvakrát do roka. Na táborech byly uplatněny bez předchozího záměru prvky skautingu. V r. 1990 se na vlastní přání tzv. „Lukavecké děti“ změnil ve smíšený oddíl střediska Junák Hořice a každý pátek měly schůzku, účastnily se výprav,

výletů, spaly pod širákem, pomáhaly v obci. Vybudovaly si klubovnu v nefungující lukavecké škole. Tábory se později přesunuly na Podstráň. Nakonec úlohu vedoucího nesla na svých bedrech Madla. V r. 1995 nebylo možné udržet skautskou klubovnu, proto byl oddíl zrušen s tím, že děti mohly pracovat v hořických oddílech. Už vyrostly, dodnes drží při sobě a pro děti nebo jen pro sebe pořádají další tábory.

Týpkaření

Tradice týpkaření navazuje na dětské letní tábory, které se kdysi pořádaly. Bylo nás tenkrát okolo dvaceti a zbylo nás osm, kteří si týpí stavěli každoročně sami, už bez dospělých zakladatelů.

Z Krušiny jsme se přestěhovali natrvalo na Podstráň. Sami jsme si vymýšleli program. Postupně se k nám začaly přidávat mladší děti z Lukavce i okolí. Naše pobyty začaly být náročnější na organizaci, ale snad jsme všechno zvládali dobře, protože v roce 2000 náš počet vzrostl na dvacet pět, a staré

týpí, do kterého začalo zatékat, nám přestalo stačit. Obecní úřad nám přispěl na nové, osmimetrové týpí. Jeho stavba trvá několik hodin.

Posledních několik let je táborová činnost vždy nějak tematizovaná, hrajeme celotáborové hry vztahující se k určitému námětu. Například v roce 2002 jsme se stali divochy na Tichomořských ostrovech a v roce 2003 jsme se plavili na lodích Atlantským oceánem.

Děti nám ale odrostly pod rukama a jsou z nich mladé ženy a muži, i přesto jsou ochotni si hrát. Mám za to, že zdravý základ z nich už by nějaký ten čtyřdenní pobyt dokázal zorganizovat samostatně, otázkou však je - pro koho. Lukavecké děti - táborníky aby pohledal. Snad bude někdy lépe.

Čok

Cvičení žen

začalo na konci 70. let, cvičilo se jednou týdně v sále „Lucerny“ při hudbě, říkalo se tomu aerobic. Pak předcvičovaly další ženy. Od ledna 1987 se cvičilo v zasedačce úřadu. Později byla tato sportovní tradice přerušena. Od letošního roku se cvičení opět rozběhlo, předcvičuje mladá učitelka.

Další tradice

Když někteří lukavečtí občané slaví zlatou svatbu, mohou ji mít na úřadě, kde obnovují v slavnostní atmosféře svůj slib. Slavila se také svatba diamantová. Nepravidelně pořádá úřad posezení pro důchodce, které kdysi v 70. letech mělo zábavnou formu s programem a soutěžími. Zanikla tradice zdravotnických nebo jinak tematizovaných přednášek, z nichž nejzajímavější byla s dnes již nežijícím inženýrem Josefem Wágnerem, zakladatelem safari

v Zoologické zahradě Dvůr Králové. Neujal se také pokus o obnovení tradice masopustního průvodu masek, který se uskutečnil jen jednou v r. 1992, bylo to více než padesát let od posledního „masopustu“ v Lukavci. Neobnovila se tradice „májů“ z konce 50. let.

Nová tradice

Tou je setkávání čtyř Lukavců, které se pěkně rozvíjí. Takováto setkávání začala smutně proslulými povodněmi v srpnu 2002, kdy Lukavec (u Hořic) pomohl finančně doslova z bláta zatopenému Lukavci (u Lovosic). S pomocí přispěchaly i další stejnojmenné obce. Když voda opadla a pominula nejdramatičtější situace, všechny čtyři Lukavce se dohodly, že v budoucnu budou v přátelských vztazích pokračovat – uskuteční se vzájemné návštěvy fotbalistů, hasičů a dalších, kteří si mají co říci.

A tak se v roce 2003 konalo I. setkání čtyř Lukavců v Lukavci u Lovosic.

Na II. setkání jsme přijeli do Lukavce u Pacova v létě 2004 a na III. setkání v roce 2005 do Lukavce u Fulneku. Při těchto akcích bojovali sportovci v několika disciplínách: požární útok a zásah, malá kopaná, nohejbal, soutěž ve střelbě a tradicí se stala soutěž o putovní pohár „Nejsilnější Lukavec“ (přetahování lanem). Hosté se v Lukavcích seznamovali s významnými památkami, lidovými zvyky i novějšími tradicemi.

Počet obyvatel

Lukavec a Černín

Rok	Počet
1890	732
1900	712
1910	635
1921	561
1930	526
1961	311

Lukavec, Černín, Dobeš

Rok	Počet
1986	271
1988	268
1999	265
2000	282
2001	250
2002	246
2003	241
2004	247
2005	244
2006	253

Obydlená stavení

Obec	Obydlené domy	Chalupy
Lukavec	86	35
Černín	8	8
Dobeš	11	12

Poděkování sponzorům

Děkujeme všem, kteří pro zdar IV. setkání Lukavců odvedli kus práce nebo přispěli finanční pomocí. Bez našich sponzorů bychom nemohli realizovat věci, které mají hostům zpříjemnit chvíle strávené v naší vesničce, nemohli bychom odpovídajícím způsobem reprezentovat náš Lukavec u Hořic.

Sponzoři IV. setkání Lukavců v Lukavci u Hořic

LTK s.r.o. Lukavec
Zkušebna kamene a kameniva s.r.o. Hořice
FBS - Bohumil Flosman
Vlastimil Hylšer – Betontransport
Petr Charvát – Betonárka Lukavec
Kubištovy hořické trubičky
ZEPO Lázně Bělohrad
A.S.A. provozovna Lodín
Myslivecká společnost Lukavec
Manželé Jonovi, Lukavec
Hana Foltová, Lukavec
Michal Moravec, akademický sochař
Mirka Štechová, Lukavec
Marie Macháčková – Květiny Hořice
Městský úřad Hořice
Technické služby Hořice
Frantiček Groh – Černín

Ilustrace: Oskar Teimer

Foto: Pavel Jüngling, Bohumil Flosman, Martin Kohoutek, Jan Nosek

Grafická úprava: Eliška Slavíková

Technická spolupráce: Blanka Janoušková, Pavel Jüngling

Tisk: Pavel Jüngling, Jaroslava Kazdová, Marie Nosková

Redakční práce a nepodepsané texty: Marie Nosková

Svěcení obecního praporu 2004

Po zápase v Lukavci u Fulneku 2005